

KÖNYVVITA

Buza László: A nemzetközi jog fő kérdései az új szellemű nemzetközi jogban című munkájáról

A Szegedi Jogi Kar Tudományos Bizottsága és a Magyar Jogász Szövetség Nemzetközi Jogi Szakosztálya közös szervezésében lebonyolított vita dr. Buza László akadémikus, nyugalmazott egyetemi tanár könyvéről igen jó alkalmat adott arra, hogy a nemzetközi jog elméleti és gyakorlati művelői kicseréljék és egyeztessék véleményüket a nemzetközi jog legfontosabb kérdéseiben.

A mű értékét — mint azt dr. Haraszti György egyetemi tanár (Bp.) kiemelte — már az a tény is bizonyítja, hogy ez az első olyan monográfia hazánkban, amely összefoglalja az ENSZ Alapokmánya által meghatározott és a szerző által új szelleműnek nevezett nemzetközi jog legfőbb kérdéseit.

A vitatott mű igen szemléletesen mutatja azt a változást, amely ma már elfertélt az erőszakot, vagy az azzal való fenyegetést.

Ugyanakkor — mint azt a szerző a bevezetőben megállapítja — napjaink nemzetközi élete is bizonyítja, hogy az imperialista államok szívesen nyúlnak a régi nemzetközi jog normáihoz, amelyek igazolják agresszív törekvéseiket és tetteiket.

Ilyen körülmények között értékelhetjük igazán sokra Buza akadémikus munkáját, amely többnyire sikerrel ad választ az univerzális nemzetközi jog ezen „kettősségéből” adódó problémákra.

A vita sikerét nagyban elősegítette, hogy a legfontosabb, legvitathatóbb, illetőleg a hazai nemzetközi jogi irodalomban is még ki nem forrott kérdésekről — a könyv alapján — dr. Nagy Károly (Szeged), Bokoriné dr. Szegő Hanna (Bp.), és dr. Herczegh Géza (Pécs) kandidátusok bevezető referátumot tartottak.

A vitailésen részt vett és felszólalt dr. Rudolf Arzinger professzor, a lipcsei egyetem jogi fakultása nemzetközi jogi tanszékének vezetője is, aki elmondta, hogy hazájában is az itt hallott fő kérdések foglalkoztatják legjobban a nemzetközi jogászokat, s örömmel állapította meg, hogy megközelítően azonos megoldásra jutottak, mint Magyarországon.

A hozzászólások után Buza akadémikus kért szót. Megköszöntötte a vita során elhangzott dicséret véleményeket, s őszinte örömet fejezte ki, hogy még mindig segíthetett a nemzetközi jog hazai kutatásában.

A tény kedvéért

A napilapok nemrégiben hírt adtak arról, hogy Fazekas István, a Szeged m. j. Városi Tanács művelődési osztályának munkatársa eddig ismeretlen s Ady Endrére vonatkozó Móra-kéziratot talált a Csongrád megyei 1. sz. Levéltárban. Móra Ferenc Ady Endre özvegyének írt részvételleve fotokópiáját, a levél szövegét s Fazekas István megjegyzéseit a Szegedi Egyetem február 10-i száma közölte. Úgy érezzük, ennyivel tartozunk a tények teljességének.

Népművelési gyakorlaton

Február 5-én tíznapos népművelési gyakorlatra utazott a harmadéves hallgatók egy csoportja. Hat éven rendszeresen folytatnak gyakorlatot hallgatóink Csongrád és Bács-Kiskun megye különböző népművelési intézményeiben, dr. Waldmann József főtisztviselő adjunktus, a JATE, SZOTE, hódmezővásárhelyi

Szabadidő: önművelés, szórakozás

A KÖZELMÚLTBAN úgynevezett pilot-tanulmány során foglalkoztunk az egyetemi hallgatók szabadidő struktúrájának alakulásával, a szabadidő eltöltésének körülményeivel. 200 hallgatót kérdeztünk meg. Ezek 75 százaléka a tudományegyetem hallgatói közül került ki, a többiek a felsőoktatási társintézmények hallgatói. A felmérés eredményei alkalmasak lehetnek arra, hogy egy nagyobb volumenű vizsgálat munkahipotézisét adják.

A felmérés során vizsgáltuk a hallgatók szabadidő lehetőségeit, majd ennek kontrolljaként beiktattunk egy kérdéscsoportot, amely arra vonatkozott, hogy a hallgatók véleménye szerint hogyan oszlik meg szabadidejük a szórakozás és az önművelés között. A választként megadott óraszám ténymagot tartalmazott; az elfoglaltságok kategóriába sorolása pedig a hallgatók véleményét tükrözte.

Ma már az egyetemi hallgatók olvasmányai a jó könyvkiadói politika eredményeként kis százalékban tartalmazzanak olyan könyveket, amelyek ha nem is kimondottan károsak, de nem mondhatók irodalmi műveknek. Viszont, ha a megkérdézett szórakozásként is veszi a kezébe bizonyos irodalmi művet, a könyv információit tartalmazó magva izlést befolyásoló hatása az önművelés körébe tartozó momentum.

Ugyanígy a példaként felsorolt többi elfoglaltságok. A mozi látogatás lehet szórakozás, de kérdéseink feltárták, hogy a hallgatók egy része a látott filmeket megbeszéli társaival, barátjaival, s az elemző, vitajellegű megbeszélés a film mondanivalójának megértését segíti elő, fejleszti az esztétikai értékelő képességet, s erősíti az emberi kapcsolatokat is.

A megkérdézettek véleménye szerint átlagosan heti 10,6 órájuk van szórakozásra és 10,3 órájuk önművelésre.

A megkérdézettek véleménye szerint a tanévben szórakozásra és önművelésre fordított idő megoszlása:

	Szórakozás N=200	Önművelés N=200
1. nincs ideje	2,0%	1,5%
2. legfeljebb heti 5 óra	23,0%	26,5%
3. heti 5,1-10 óra	42,5%	41,5%
4. heti 10,1-15 óra	14,5%	15,0%
5. heti 15,1-20 óra	18,0%	15,5%
	100,0%	100,0%

Az önművelésre és szórakozásra fordított időmennyiség összege 1,7 órával kevesebb, mint az az idővolumen, amit a hallgatók szabadidejüket jelölték meg. A hallgatók társas kapcsolataik bizonyos formáit (alkalmi baráti látogatások, tévé-nézés stb.) nem vették fel szabadidőt kitöltő tevékenységeik közé. A különbség véleményünk szerint ebből adódik.

A vizsgálat során megállapítottuk, hogy a hallgatóknak közel egyharmada nem használja ki harmonikusan a szabadidejét.

Az átlagosan napi 8 és fél órában végzett munka más szellemi dolgozóhoz hasonlóan jelentősen igénybe veszi az egyetemi hallgatók energiáit. A munkaerő regenerálása nemcsak fiziológiai szükségletek kielégítésével (alvás, pihenés, evés) történik, hanem pihentető, kapcsolódást jelentő elfoglaltságokkal is. Bár az a két százalék, amely azt válaszolta, hogy nincs ideje szórakozásra, viszonylag nem nagy szám, mégsem hagyható figyelmen kívül. A másik véglelet viszont azok jelentik, akiknek — válaszaik alapján — szórakozásra heti 10 óránál több szabadidejük jut.

HA AZ ÁTLAGOT figyelembe vesszük, akkor ez utóbbiaknak kevés idejük van önművelésre. Heti 20 óras szórakozás mellett, nehezen képzelhető el tartalmas, hatékony önművelés.

Az évfolyam szerinti megoszlás jelentősen befolyásolja mind a szórakozásra, mind az önművelésre fordított időt. Az egyetemre került elsőéves hallgatók nem tudnak még idejükkel, s ezen belül szabadidejükkel megfelelően gazdálkodni. Kevesebb idejük van szórakozásra és önművelésre, mint az átlagnak. Egy, illetve 3,3 óras eltérést találunk az egyetemet befejező hallgatók szabadidő mennyiségéhez képest, akik feltehetően már megtanulták, hogyan kell szabadidejüket beosztani.

Felsőfokú Technikum közös népművelési operatív programjának vezetője elmondta, hogy az egyes művelődési házak kívánásainak megfelelően osztják szét a hallgatókat könyvtárosi klubvezetői, ismeretterjesztői gyakorlatra. Az anyagi kereteket az MM. és a Népművelési Intézet biztosítja. Az eddigi tapasztalatok bizonyítják, hogy a gyakorlat mind a hallgatók, mind az őket fogadó intézmények számára hasznos, nem utolsó sorban: évről-évre fokozza a népművelői munka iránti aktív érdeklődést.

PETRI FERENC

Elsőéves és végzős hallgatók szabadidejének felhasználása:

	szórak.	önműv.
elsőéves hallgatóknál heti	9,7 óra	9,9 óra
végzős hallgatóknál heti	10,7 óra	13,2 óra

A hallgatók jelentős része egyetemi éve alatt magára van utalva, nagyon ritkán és alkalmasszerűen kap tanácsot felsőbbéves kollégáitól, oktatóitól arra vonatkozóan, hogy ossza be szabadidejét.

Ha a végző hallgatók szabadidejükből hetente 2-3 órával többet fordítanak önművelésre, mint az átlag, akkor ez azt jelenti, hogy az alacsonyabb évfolyamok még az útkeresésnél tartanak, még a második- és harmadévesek egyrésze sem találja meg a helyes összhangot a szórakozás és az önművelés között, nem ismerte fel, hogy a közvetlen stúdiumokon kívül egyéb ismeretekre is szükség van ahhoz, hogy a diploma megszerzése után megállják helyüket az életben.

BIZONYOS FOKIG az is befolyásolja a szórakozásra és önművelésre fordított idő viszonyát, hogy milyen kar hallgatóiról van szó. A bölcsészek például kevesebb időt töltenek el szórakozással, mint a nagy átlag, viszont egy teljes órával többet fordítanak önművelésére. Ennek magyarázata többek között az, hogy az idegen nyelv-szakos hallgatók otthoni nyelvtanulásukat, a kötelező tanulás mellett önművelésnek is tekintik.

A szórakozás fogalmán a hallgatók közel 30 százaléka a könyvek, folyóiratok olvasását, átlapozását értette elsősorban. Azok a hallgatók, akik 15-20 órát töltenek hetente könyvtárakban az ott töltött idő jelentős részét tanulás mellett szórakoztató olvasásra is felhasználják.

Akik 15-20 órát töltenek hetente könyvtárakban, azoknak szórakozásra fordított ideje:

	N = 200
legfeljebb heti 5 óra	21,0%
heti 5,1-10 óra	44,4%
heti 10,1-15 óra	16,6%
heti 15,1-20 óra	18,0%
	100,0%

Igen fontos, hogy a hallgatók egyetemi éveik alatt megfelelő egyensúlyt alakítsanak ki szabadidejükön belül a szórakozás és az önművelés között. Felmérésünk azt mutatja, hogy a mintavételben szereplő hallgatók szabadidő alatti tevékenysége körülbelül azt az időmennyiséget használják fel, ami az országos mintavétel 20-29 éves dolgozóitálagának felel meg.

Aktívan töltött szabadidő heti átlagban:

munkás-alkalmazott férfiak	23,1 óra
munkás-alkalmazott nők	18,2 óra
férfiak, nők együttesen	20,6 óra
felmérésünk megkérdézettjei	20,9 óra

Érdekes megvizsgálnunk, hogyan alakul a megkérdézett hallgatók szabadidő-kihhasználásokban a szórakozásra és az önművelésre fordított időmennyiség vizsgálódásokban.

A vizsgálódásokban aktív szabadidő tevékenységgel eltöltött időmennyiség megoszlása:

	szórakozás	önművelés
	N = 200	N = 200
nincs szabadideje a jelzett tevékenységre	21,0%	52,5%
legfeljebb heti 5 óra	47,5%	28,0%
heti 5,1-10 óra	23,0%	11,5%
heti 10,1-15 óra	5,5%	4,0%
heti 15,1-20 óra	3,0%	4,0%
	100,0%	100,0%

A vizsgálódásokban és a hallgatók döntő többsége, mintegy 79 százalék, a szórakozás jellegű elfoglaltságokat feltétlenül fontos tevékenységnek tartja, ezzel szemben az önművelő jellegű aktivitások gyakorlását mindössze 47,5%-nál találjuk meg.

AZ EGYETEM ELVEGZÉSE után a napi időmérleg újabb felosztására nem kerül sor, mert a fenti adatok szerint a hallgatók szabadidejének felhasználása megfelel az azonos életkorú dolgozók kategóriáinak.

A szabadidő struktúra átalakulására nem közömbös, hogy néhány éven belül minden szakmában a munkaidő csökkenésével és a szabadidő megnövekedésével számolhatunk. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy nagyon sokan nem tudják, mire fordítsák a megnövekedett szabadidőt.

A tanácsalanság elkerülésére feltétlenül szükséges volna, hogy az egyetemen folytatott nevelőmunka jelentős momentumaként szerepeljen a hallgatók egészséges szabadidő-mérlegének kialakítása.

A nevelőmunka szempontjából azért sem lehet közömbös a hallgatók szabadidő aktivitásának alakulása, mert többségük néhány éven belül vezetőállást tölt be, embereket fognak irányítani, s feltétlenül befolyásuk lesz a többi dolgozó szabadidejének alakításában is.

DR. SZENTIRMAI LÁSZLO

KLUB kis hibával

Hosszú és szívós harcok, viták, próbálkozások előzték meg a JATE KISZ Klubjának megnyitását. Végre sok pénz és munka árán megszületett a KLUB, a vágyak és álmok netovábbja. Külön ház, saját termekkel, bútorokkal, stb., stb. És mindez csak az egyetemistáké. Szinte hihetetlen. Marmint és főleg az, hogy a klub mégsem tölti be azt a szerepet, amit joggal elvártak és elvárnak tőle létrehozói és tagjai egyaránt.

Mi az oka? — sztereotíp kérdés, de szükséges. Rossz a program? A program egy kissé a tagság függvénye is. Nézzük csak! A klubvezető azt mondja, hogy amire a tagság igényt tart, azt ők megcsinálják. De legtöbbször javaslatot sem lehet kapni. Igényelték a komoly zenei kört. Lemezzajszót vett a klub, lemezeket. Értő embereket kért fel arra, hogy beszéljenek a zenéről. Sőt, élő zenét is szerzett, kamaragyütteseket. Egy ideig szépen ment a dolog, aztán nem tudni miért, elfogyott a tagság nagy része.

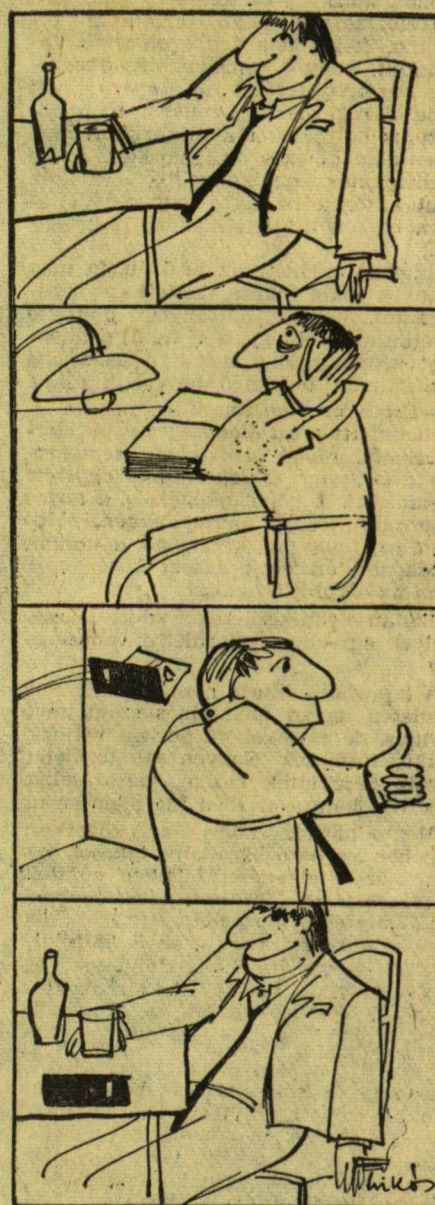
Érdekes terve volt a klubnak a fiatal szegedi és Szeged környékén élő festők bemutatása. Megjelent Tóth Sándor szobrász és négy-öt érdeklődő. A felolvasószínpad mellett ki lehetett volna alakítani egy dramaturgiai vitakört. Nem sikerült az érdeklődés hiánya miatt.

Jó-jó. Az emberek fáradtak az egész napos órán üléstől. Nem marad túl sok energiájuk a zenére, művészetre. De az ösztöndíj kérdése mindenkinek húsába vágó dolog. Arról is rendezett a klub vitát — négy ember jelenlétében.

Hol a hiba? A vezetésben? Nem valószínű, hiszen a vezetés mindent megcsinál, amit a tagság igényel. A tagságban? — mert nem érdeklődik és nem használja ki az adott lehetőségeket. Vagy messze van a klub, és az embereknek esténként nincs kedvük elmenni? Ha így van, csak azt nem értjük, hogy amikor a TV krimifilm ad, miért zsúfoltak a termek.

A feltett kérdésekre válaszolni tehát nem tudunk. Ha valaki többet tud nálunk, szívesen látjuk véleményét; főleg, ha az a megoldás módzataira vonatkozik.

Örök körforgás

Csikós András rajza